

Brev fra Amerika

”Badensminde” 1913-1914-1915

Jeg fik Plads paa ”Badensminde” i November 1913. Jeg var 14 Aar gammel. Min Løn var 100 kr. om Aaret, 110 kr. i 1914. Den første Verdenskrig brød ud i 1914, saa jeg rejste til Amerika i Marts 1915.

Mit Arbejde bestod af det huslige det meste af Aaret, mens Gulve paa Knæ blev vasket. Brændsel blev lagt i Komfur hver Aften, det samme i Kakkellovn om Morgenene. Hver to Uger blev den Store Ovn fyret op, hvor Brød blev bagt. En Dusin Hvede- og Grov Brød, til sidst Smaakager.

Vi fik Øl brygget hver Foraar, og en Krukke blev sat paa en Hylde inden for Døren i Stuen, som alle drak af om Sommeren. Ligeledes spiste vi alle Grød fra et stort Fad til Middag. Det var Hvidtøl, noget blev til gammelt Øl holdt i Tønder, som blev berusende.

Baden-Familien var venlige Folk, saa det daglige var behageligt. Jeg og Maren Baden malkede 10 Køer to gange om Dagen. Jeg passede Urtehaven, maatte i Marken naar Hø skulde vendes, naar Roer skulde tyndes og naar Høst af Hvede skulde køres med Hest og Vogn til Lade, saa var vi alle i Arbejde, fire Mænd, to Kvinder. Alle uden Undtagelse.

”Kat Hans” var ældre og ikke saa godt begavet som vi andre. Men han hjalp Drengene til at holde Hestestald og Kostald ren. En af Drengene var Aksel V., som senere blev Folketingsmand.

Jeg gik til Gymnastik to Gange om Ugen om Vinteren. Saa var der Opvisningsbal i Glud Forsamlingshus. Der var Bal paa Snaptun Færgegaard et par Gange om Aaret, ogsaa i Brunde Forsamlingshus. Saa kom de Unge paa flere Gaarde i Omegnen. Et par Gange om Aaret kom 2-3 Ridder og bød mig til Bal, det var spændende.

Og al den dejlige Frugt, vi nød fra Æbletræer, Blommetræer og Pæretræer. Grundlovsfest blev fejret i Dysbjerg Skov med Talere. Skoven hørte til ”Badensminde”.

Det er mine gode Minder.

Anne Marie Kenney

Født Thuesen 5/11-1899 i V. Bisholt
nu Californien (Eucino).

Læs "Brev fra Amerika" skrevet af Anne Marie Kenney

Svar derefter på følgende spørgsmål:

1. Hvornår fik Anne Marie plads på Badensminde?
2. Hvor meget fik hun i løn i 1914?
3. Hvornår rejste hun til Amerika?
4. Hvad skulle Anne Marie lave hver dag på Badensminde?
5. Hvor mange brød blev der bagt hver anden uge?
6. Hvor mange er et dusin?
7. Hvad spiste og drak de?
8. Hvor mange køer skulle malkes hver dag?
9. Hvad lavede Anne Marie i sin fritid om vinteren?
10. Hvad er et bal?
11. Mange af ordene i brevet er skrevet med stort begyndelsesbogstav – hvad har disse ord til fælles?
12. Hvornår og hvor er Anne Marie født?"
13. Hvor boede hun, da brevet blev skrevet?
14. Tror du, hun stadig lever ? (hvorfor/hvorfor ikke?)
15. Hun hed Thuesen til efternavn, da hun blev født – nu hedder hun Kenney – hvorfor mon det?

Jens Jensens erindringer

"Jeg er født den 24.02.1897 i Vester Ørum, Sindbjerg Sogn. Hjemmedøbt den 25.02 og fremstillet i kirken den 30.04.97. Min moder døde den 22.04.97, så jeg husker ingenting om hende—desværre—kun hvad andre mennesker har fortalt mig, og det er meget lidt.

På grund af min mors død kom jeg hjemmefra to måneder gammel, efter hvad mine slægtninge har fortalt mig, og da vi var syv søskende, har det ikke altid været lige let for min far. Jeg blev flyttet rundt blandt slægt og venner, syg var jeg vist også, og der var egentlig ingen, der regnede med, at jeg ville leve ret længe.

Det første, jeg husker fra min barndom var, at jeg kom hjem som seksårig, fordi jeg havde fået en stedmor med børn fra det tidligere ægteskab. Jeg havde det godt, og jeg følte mig tryk. Jeg begyndte først at savne min rigtige mor, da jeg blev voksen. Jeg kan næsten ikke være bekendt at skrive det, men jeg gik tit en aften som voksent menneske op på Sindbjerg Kirkegård og græd ved hendes grav.

Jeg begyndte at gå i skole, da jeg var 7 år—i Kragelund Privatskole. Jeg husker, hvor sjovt det var at komme i skole og lege med kammeraterne, og jeg har nok også været lærenem, for jeg kunne det, der krævedes. Men denne idyl varede ikke ved, allerede som tiårig kom jeg ud at tjene, og det var ikke altid lige rart.

Fra 1. august til jul 1907 var jeg hos Jens Madsen Therkelsen i Lindved, og det var unge og rare mennesker, der altid var gode ved mig, men jeg var jo ikke hjemme! Jeg husker, hvor bange jeg var, når jeg var alene hjemme og skulle have køerne ind. Sæt en af dem stak af og ikke blev fundet igen! Hjemmefra havde jeg fået at vide, at jeg skulle være lydig og gøre, hvad der blev sagt til en.—Men det gik nu aldrig helt galt. Jeg var heller ikke nogen stor kral, når jeg skulle hjem og besøge mine forældre om aftenen. Jeg skulle gå et stykke ad landevejen, og jeg var helt sikker på at møde skidtfolk på vejen, der ville tage mig med. Der var ikke andet at gøre end at løbe tværs over markerne, alt hvad remmer og tøj kunne holde—og jeg slap jo da også fra det med livet i behold.

Alting får en ende, og det blev julen 1907. Jeg fik mit tøj under armen og min løn i lommen—6 kroner, siger og skriver seks kroner—og jeg var stolt, da jeg kom hjem. Mine skolekammerater var ikke meget bevendt i mine øjne, for de havde jo ikke været ude og tjene.

Jeg var så hjemme til maj 1908, men så måtte jeg afsted igen. "Du kan komme op til Steffen Therkelsen," sagde min far, "for han vil så gerne snakke, og det vil du også." Der var jeg så fra maj 1908 til november 1909. Det var en rigtig ønskeplads, jeg havde det godt på alle måder. Han var dengang en ung mand med humør i, rigtig noget for mig. Hvor har jeg dog mange dejlige minder derfra, både fra Ingeborg og Steffen. Når en kalv fx var sluppet løs, sagde Steffen: "Rend, dræng, for a ka æ rend så stærk, a komme te å pust." Det kunne jeg godt forstå, for han var i mine øjne en gammel mand—33 år! Jeg tør nok sige, at vi blev venner for livet. Han blev 92 år. Hvor har han tit sagt til mig, når jeg besøgte ham: "Wa a nok ve dæ, da do wa ved wos, do wa kun en dræng dengong?" - Han var en stor kristelig personlighed og meget agtet i sognet. Han nød flere tillidshverv, sad bl.a. i sognerådet og menighedsrådet i mange år. Løn den første sommer: 25 kr., det andet år hele år: 35 kr.

I november 1909 rejste jeg til Øster Snede, hvor jeg fik plads hos Gregers Hansen, hvor jeg var i 2 år. Det var en stor omvæltning for en dreng på 12 år. Det var en gård med mange folk til hverdag: mand, kone, 5 børn, en gammel mand, 2 tjenestepiger, en karl og undertegnede, i alt 12 mennesker. Jeg havde det egentlig rigtig godt der, men der var meget mere at bestille, end jeg var vant til. Jeg skulle op og gøre rent ved køerne og grisene, før jeg skulle i

Vinteren 1909 gik jeg til præst i Øster Snede hos Pastor Dohn. Vi var 24 konfirmander, 10 drenge og 14 piger, ellers husker jeg ikke meget til selve dagen d. 11. april, men det var i hvert fald festligt. Festen i hjemmet blev der ikke gjort så meget ud af, fx fik vi ikke som nu vor dage gaver. Skærtorsdag var vi til alters, og det var med et bævrende sind, man gik til Herrens bord, som både præsten og læreren havde talt så meget med os om. Den vinter, jeg gik til præst, fik jeg et par lange bukser og et par snørrestøvler af min madmor. Støvlerne var blevet for små til hende, så dem måtte jeg få. Jeg syntes, de var pæne, og jeg var meget glad for dem.

Lønnen hos Gregers Hansen var det første år: 50 kr. og et halvt kilo uld, det sidste år: 75 kr. og et halvt kilo uld.

Den 1. november 1911 rejste jeg hjem og var hjemme i fire år. Jeg arbejdede en del hos andre i nabolaget, bl.a. var jeg hos min bror Peter to dage om ugen, men jeg må indrømme, at arbejdet på landet ikke interesserede mig særlig meget. Det var der ikke så meget at gøre ved, for man skulle jo adlyde sine forældre, og det var også godt nok. Den 1. november 1915 rejste jeg så ud igen og kom ned til Gregers Petersen Gl. Sole Mark med en årsløn på 200 kr. Jeg skulle være andenkarl, og det var såmænd et godt sted at være, kosten var god, og vi havde det sjovt om aftenen. Men der skulle bestilles noget. Alt skulle være akkurat, næsten pertentligt, og det brød jeg mig ikke så meget om, og jeg blev der kun et år.

Den 1. november 1916 kom jeg ud på Gl. Sole Mølle hos Markus Markussen. Jeg skulle køre varer ud til kunderne tre gange om ugen og hente varer i Vejle tre-fire gange hver uge og derudover hjælpe til i møllen med forefaldende arbejde. Det blev til en årsløn på 375 kr. Det var lige noget for mig. I april 1917 blev møllen forpagtet ud til senere svoger Christen Jørgensen Krollerup, og jeg blev på møllen til d. 1. november 1918.

Fra november 1918 til marts 1919 var jeg hjemme hos mine forældre, men den 22. marts skulle jeg ind som soldat. Jeg var først på Villersgade Kaserne, dernæst i Sandholmlehen i Nordsjælland, og soldatertiden varede godt et halvt år, til den 8. oktober 1919. –Som soldat får man mange indtryk med hjem, både grinagtige og dumme, komiske, fjollede og grimme. Efter soldatertiden var jeg dels hjemme, dels arbejdede jeg igen hos bønderne. Jeg var hos Mathias Kristensen tre dage om ugen fra den 1. november 1919 til den 1. november 1920. Fra november 1920 til den 1. november 1921 var jeg hjemme igen, men kørte samtidig mælk til Kragelund Mejeri, og det var noget, der passede mig. De næste to år tjente jeg hos Kristen Kristensen Gl. Sole Østermark, et vældigt godt sted at være, hvor underholdning spillede en næsten lige så stor rolle som arbejdet.

Fra 1. november 1923 til d. 1. november 1924 var jeg bestyrer på Aagaard i Hedensted Sogn for Maren Mikkelsen, der var Enke. Det gik såmænd også meget godt, men jeg var for lidt landmand til at bestyre en gård, og det var en stor lettelse, da Maren giftede sig igen og jeg kunne rejse derfra.

De næste to år var jeg forkarl hos Stefen Mikkelsen i Gl. Sole. Det var en større gård, hvor der ud over forkarlen var to karle, en fodermester og to eller tre piger. Det var en meget selvstændig plads, vi passede os selv. Stefen Mikkelsen var en god mand at arbejde for. Han var klog og kundskabsrig. Det var de to bedste år i mit ungdomsliv. Jeg lærte meget af Stefen Mikkelsen, jeg aldrig glemmer, ikke mindst pga. at han var en stor kristen personlighed. Den 1. november vendte jeg tilbage til Gl. Sole Mølle, hvor jeg nu skulle være møllersvend og desuden køre lastbil—jeg fik kørekort i oktober 1926—og det var noget andet en at trække bag efter ploven, noget jeg aldrig havde haft rigtig lyst til. Den 15. april 1928 købte jeg forretningen af Christen Jørgensen for 21.000 kr. Han og Marianne måtte blive boende i huset i tre måneder, og jeg fik kost og logi hos dem til 14. juli.

Den 26. juli blev jeg gift med Katrine Hansen, datter af H. P. Therkelsen Hansen og Mariane Solskov Mark, og vi blev viet i Øster Snede Kirke af pastor Eriksen.

Spørgsmål til "Nogle glimt af mit liv" skrevet af Jens Jensen (kaldet Jens Møller) i 1934

1. Hvornår er Jens Møller født?
2. Hvor gammel var han, da hans mor døde?
3. Han blev "hjemmedøbt" – hvad betyder det?
4. Som lille blev Jens Møller flyttet rundt blandt slægt og venner – hvor gammel var han, da han kom hjem til sin far igen?
5. Hvor gammel var Jens Møller, da han kom ud at tjene?
6. Hvad var Jens bange for, da han var ude at tjene?
7. Hvad skulle Jens lave, da han tjente hos Gregers Hansen og var 12 år gammel?
8. Hvor mange gaver fik Jens til sin konfirmation?
9. Hvor meget fik Jens i løn hos Gregers Hansen?
10. Kunne Jens Møller lide at arbejde med landbrug?
11. Hvor var Jens Møller soldat, og hvor længe?
12. Jens Møller blev møllersvend og skulle bl.a. køre lastbil – hvornår fik han kørekort?
13. På et tidspunkt i fortællingen taler Jens Møller med en "gammel" mand på 33 år, som han arbejdede for.
Manden taler jysk.
Prøv at skrive det, manden siger, om til almindelig dansk.